Kommunedirektørens kommentar

20,7	0,72 %	8,6 %	2 317,7
Korrigert netto driftsresultat i mill. kroner	Korrigert netto driftsresultat	Sykefravær	Utførte årsverk

Kommunen er pliktig til å utarbeide en årsberetning for kommunens samlede virksomhet. Med samlede virksomhet menes alle foretak og samarbeid som inngår i Molde kommune som juridisk enhet. Det vil si Molde kommune (kommunekassen), Molde vann og avløp KF, Molde eiendom KF og Molde havnevesen KF. Årsberetningen skal derfor også inkludere vesentlige forhold fra de kommunale foretakene og ikke bare Molde kommune (kommunekassen). Men siden aktiviteten i kommunekassen er klart større enn i foretakene, vil mange av de forhold som blir kommentert i årsberetningen være fra kommunekassen. I tillegg til denne samlede årsberetningen, skal de kommunale foretakene lage sine egne årsberetninger. Kommunedirektøren viser til årsberetningen med kommentarer og forklaringer på de tema som etter kommuneloven skal omtales i denne.

I årsrapporten omtales sektorer, enheter og avdelinger mer detaljert. Kommunedirektørens kommentar i årsrapporten er derfor av mer overordnet karakter. Den bærer preg av at 2020 ble et helt ekstraordinært driftsår for Molde kommune. Kommuneorganisasjonen hadde forberedt seg på at det første året for den nye kommunen ville bli svært krevende. Fastsettelse av åpningsbalanse, endrede økonomiske rammebetingelser, planlegging, harmonisering av tjenester og samkjøring av tre kommuneorganisasjoner kan trekkes fram som viktige områder. Da kommunestyret i desember 2019 vedtok budsjett for 2020 og økonomiplan 2020-2023, var vi uvitende om hvordan koronapandemien ville påvirke kommunens virksomhet i 2020.

Koronapandemien traff landet og kommune-Norge med full styrke fra midten av mars 2020, og kom til å endre dagsorden og svært mye av arbeidet i Molde kommune. Fortsatt er det stor grad av usikkerhet knyttet til når vi vil være tilbake i en normalisert situasjon både som kommuneorganisasjon og samfunn. Det kommunale ansvarsområdet er bredt og tjenestene kommunen yter er helt sentrale for et velfungerende samfunn. Kommunedirektøren ønsker å rette en spesiell takk til alle de i vår organisasjon som har vist vilje og evne til å gjøre nødvendige tilpassinger og endringer i sin arbeidshverdag for å kunne opprettholde tjenestetilbudet til kommunens innbyggere innenfor trygge smittevernfaglige rammer. Vi har fått testet og forbedret vår beredskap i et samarbeid med mange og det er imponerende å se hvordan næringsliv og innbyggere har bidratt til at iverksatte tiltak har vært effektive og gitt oss god oversikt og kontroll med situasjonen.

I denne ekstraordinære situasjonen skal det avlegges årsregnskap for første gang i nye Molde kommune. Kommunedirektøren vil påpeke at det hefter en viss usikkerhet ved hvordan de ulike koronakompensasjonsordningene påvirker resultatet totalt og for de ulike tjenesteområdene. Det er utvist stor grad av nøkternhet i bruk av ressurser i hele organisasjonen med betydelige innsparinger som resultat. Det er imidlertid vanskelig å si om gjennomførte tiltak vil ha varig virkning.

Netto driftsresultat for Molde kommune

Regnskapsundersøkelsen for 2020 gjennomført av KS, viser at kommuneøkonomien fortsatt er presset i mange kommuner, også i Møre og Romsdal. Endringer i kommuneloven medfører også strengere krav til inndekning. Netto driftsresultat for Molde kommune (kommunekassen) ble i 2020 på 54,5 mill. kroner før nødvendige korrigeringer. Dersom det korrigeres for bruk av og avsetning til bundne fond, ville det korrigerte netto driftsresultatet for 2020 bli på 20,7 mill. kroner noe som utgjør 0,72 prosent av brutto driftsinntekter. Molde kommunes høye lånegjeld med tilhørende avskrivinger, tilsier at netto driftsresultat kan være noe lavere enn 1,75 prosent over tid med tanke på bevaring av formuen. Kommunedirektøren vil understreke betydningen av god soliditet. Det vil gjøre kommunen mindre sårbar for driftsmessige svingninger og gir også mulighet til en større andel egenkapital ved fremtidige investeringer.

Regnskapsresultat

Det er gledelig å kunne legge fram et regnskapsresultat på 12,4 mill. kroner i det første året som ny kommune. Overskuddet er i henhold til nye regnskapsforskrifter avsatt til disposisjonsfondet. De tjenesteproduserende enhetene samlet hadde et merforbruk på 6,2 mill. kroner. Overføringer og

fellesutgifter gav et negativt avvik på 36,7 mill. kroner mens inntekter og finans gav et samlet positivt avvik på 55,3 mill. kroner. Det har gjennom året vært arbeidet målrettet med stram økonomistyring og tydelige prioriteringer innenfor stramme økonomiske rammer. Gjennomføring av korrigerende administrative tiltak, særlig i 2. halvår, og stor grad av nøkternhet i bruk av ressurser i hele organisasjonen har bidratt til betydelig innsparing. Kompensasjon for gjennomførte tiltak i forbindelse med koronapandemien, har etter kommunedirektørens vurdering vært tilfredsstillende.

Molde kommune har som følge av positive økonomiske resultat de senere årene kunnet bygge buffere i form av disposisjonsfond for å møte uforutsette hendelser og gi handlingsrom til politiske prioriteringer. Ved inngangen til 2020 var kommunens disposisjonsfond på 127,7 mill. kroner. Ved utgangen av regnskapsåret 2020, var fondet økt til 162,9 mill. kroner. Dette er en vesentlig styrking av disposisjonsfondet, men det er likevel grunn til nøkternhet. Disposisjonsfondet utgjør ved utgangen av året 5,66 prosent av brutto driftsinntekter, mens den langsiktige målsetningen i økonomireglementet er 5,0 prosent.

Tjenesteproduksjon

Det er kommunedirektørens vurdering at det arbeides godt innenfor de ulike tjenesområdene. Det er fortsatt behov for harmonisering på ulike områder. Pandemien har gjort det nødvendig å tilpasse drifta til de enhver tid gjeldene smitteverntiltakene. Det har til tider vært svært krevende, med særlige utfordringer i drifta av barnehager, skoler og innen helse og omsorg. Kommunen skal ha brukeren i fokus, enten det er innbyggerne eller næringslivet. Teknologisk utvikling og digitale løsninger har vært helt nødvendig på flere tjenesteområder for å kunne opprettholde et godt faglig tilbud, f.eks. opplæringstilbudet til elevene i skolen. Kommunedirektøren vil understreke at den samlede kommuneorganisasjonen har levert gode tjenester både kvalitetsmessig og i omfang til kommunens innbyggere gjennom året. Gjennomføring av nødvendige smitteverntiltak har for noen områder hatt betydning for prioritering, tilgjengelighet, omfang, kvalitet og fremdrift.

Sektor oppvekst, kultur og velferd fikk et merforbruk på 0,8 mill. kroner av et samlet budsjett på 853 mill. kroner. Dette er meget positivt. Det er likevel til dels store avvik innen enkeltområder og enheter. Dette blir kommentert mer i detalj i årsrapporten fra sektoren. Kommunedirektøren ser det som særdeles viktig at sektoren evner å tilpasse drifta til de økonomiske rammene som følger av de demografiske endringene i kommunen de kommende årene. Helse og omsorg er den andre store sektoren i kommunen og fikk et samlet merforbruk på 22,2 mill. kroner av et totalt budsjett på 816 mill. kroner. Kommunedirektøren viser til mer

detaljert omtale av enhetene i sektoren i årsrapporten. Vi har så langt ikke lykkes med å få drifta av bo- og habiliteringstjenesten i balanse. Merforbruket i 2020 ble på 16,8 mill. kroner. Det blir arbeidet videre med kostnadsreduserende tiltak. Den demografiske utviklingen i kommunen tilsier at andelen eldre vil øke betraktelig de nærmeste årene. Dette vil få betydning for fordelingen av den økonomiske ramma mellom de ulike tjenesteområdene og tilsier at helse- og omsorgssektoren vil utgjøre en økende andel. Sektor for teknisk, plan, næring og miljø hadde et mindreforbruk på 8,9 mill. kroner. Stabsavdelingene samlet hadde et mindreforbruk på 7,9 mill. kroner.

Investeringer

Det har også gjennom dette året vært stor aktivitet innenfor investeringsområdet. Dette gjelder både investeringer i egen regi, men også investeringer gjennomført av kommunens foretak. De største prosjektene som det har vært arbeidet med i året i egen regi, er opparbeidelse av tomtefelt samt Sjøfronten 1 og 3. Investeringer gjennomført av de kommunale foretakene er nærmere beskrevet i foretakenes årsrapporter.

Årsverk og sykefravær

Molde kommune har som mål å være en god arbeidsgiver for sine medarbeidere. I 2020 ble det utført totalt 2 318 årsverk. Sykefraværet varierer til dels stort mellom områder og enheter og totalt ble det på 8,6 prosent. Det er over kommunens målsetting på 6,0 prosent. Det har også i 2020 vært arbeidet systematisk med å utvikle organisasjonen for å kunne møte endringer i oppgaver og rammebetingelser. Molde kommunes viktigste ressursinnsats, er kompetente og ansvarsbevisste medarbeidere som i sin hverdag gir kvalitativt gode tjenester. Kommunen merker at det er krevende å rekruttere innen flere yrkesgrupper og for tiden spesielt sykepleiere. Arbeidet med å kunne redusere tallet på deltidsstillinger med flere heltidsstillinger, er et av de tiltakene som kan bidra positivt. Likeledes å kunne tilrettelegge for videreutdanning av fagarbeidere innen helse og omsorg. Mangfoldet er stort og det kreves god ledelse der rekruttering og kompetansebygging blir vektlagt.

Planarbeid

Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og ny planstrategi startet våren 2019 med målsetting om sluttbehandling i kommunestyret i 2020. Dette arbeidet ble forsinket da koronapandemien blant annet førte til behov for endringer i medvirkningsprosesser m.m. Dette er et stort og omfattende planarbeid som skal legge premisser og føringer for arbeidet med å utvikle hele kommunen de kommende ti årene og legge

føringer for prioritering av planarbeidet i kommunen 2021-2024. Utkast til både kommuneplanens samfunnsdel og planstrategien er på skrivende tidspunkt ute på høring og vil bli sluttbehandlet av kommunestyret i juni 2021.

Smart Molde-satsing

Molde kommune og Smart Innovation Norway AS har i samarbeid med NCE iKuben, Høgskolen i Molde og næringslivet i Molde gått sammen i et 3-årig rammeprogram, «Smart Molde». Rammeprogrammet løper ut 2021. Målet med programmet er å bidra til at Molde blir et mer bærekraftig samfunn. Samarbeidet mellom næringsliv, akademia, frivillighet, innbyggere, lag og organisasjoner og aktører i det offentlige skal sette rammene for arbeidet fremover. Programmet legger til rette for forsknings-, utviklings- og innovasjonsaktiviteter for et fremtidsrettet og bærekraftig Moldesamfunn. Gjennom partenes felles kompetanse, nettverk og prosjekter, skal rammeprogrammet være en katalysator for innovasjonsaktiviteter og sikre en bærekraftig utvikling av Molde. Det arbeides for tiden med flere ulike prosjekt i Smart Molde som er tett knyttet til FNs bærekraftsmål. Kommunedirektøren har stor tro på at dette programmet, som har bærekraft, samarbeid og teknologi som sine grunnpilarer, vil bære frukter for et Moldesamfunn i utvikling. Utfordringen vil bli å få videreført og utviklet samarbeidet etter endt programperiode. Delprosjektene viser at det er mulig å oppnå gode resultater gjennom det samarbeidet som er etablert og metodikken som brukes.

Klima og miljø

Kommunestyret har anerkjent konklusjonene til FNs klimapanel, der målsetningen blant annet er å redusere klimagassutslipp i Molde med 40 prosent innen 2030 samt at Molde skal være et lavutslippssamfunn innen 2050. Kommuneplanens samfunnsdel vil bli politisk behandlet første halvår 2021. Den er utarbeidet med grunnlag i FNs 17 bærekraftmål. I årsrapporten blir det vist til Miljødirektoratets utslippsregnskap for 2019 som er de sist oppdaterte tallene vi har. Utslippene blir målt på kommunenivå og i CO2-ekvivalenter. De største utslippene har vi innenfor sjøfartssektoren. Det arbeides nå med Molde kommunes første klimabudsjett. Utarbeidelsen av klimabudsjettet for 2022 vil følge den ordinære budsjettprosessen, og inngå som en integrert del av den neste budsjett- og økonomiplanen. Det vil bli vurdert om det skal utarbeides et mer detaljert klimabudsjett og klimaregnskap for kommuneorganisasjonen.

Oppsummering

Nye Molde kommunes første driftsår har, mye på grunn av den pågående pandemien, vært et unntaksår med konsekvenser for planlagt arbeid med etablering, drift og utvikling av den nye kommunen. Viktig planarbeid har blitt forskjøvet i tid. Harmonisering av bl.a. tjenestetilbud, lønnsvilkår, arbeidstidsordninger, betalingssatser, ulike interne kontroll- og styringssystemer m.m. har ikke hatt den fremdriften som opprinnelig planlagt. Håndtering av en rekke ulike smittevernstiltak med konsekvens for den daglige drifta har blitt gitt nødvendig prioritet. Dette har vært og krever fortsatt tett oppføling og sterkt fokus. Kommunedirektøren legger nå til grunn at mye av dette vil være på plass inneværende år. Harmonisering av blant annet tjenestetilbud, betalingsordninger og lønnsvilkår for de ansatte vil nødvendigvis måtte skje over noe lengre tid.

Kommunedirektøren uttrykte i kommentarene til regnskapene for 2019 en bekymring over det betydelige merforbruket innenfor mange av de kommunale tjenestene. Bekymringen gikk i særdeleshet på om hele eller deler av dette merforbruket ble videreført inn i 2020. Samlet merforbruk i de tjenesteproduserende enhetene ble betydelig redusert og utgjorde 6,2 mill. kroner i 2020. Usikkerheten er knyttet til hvor stor del av forbedringen som er knyttet til koronakompensasjonen og som vil ha midlertidig eller varig effekt. Bufferen som over år er bygd opp i form av disposisjonsfond, er sikkerhetsnettet som det vil være av stor viktighet å vedlikeholde i årene som kommer. Håpet er derfor at størrelsen på denne bufferen kan bestå i den økonomisk utfordrende perioden Molde kommune er inne i.

Det er fortsatt knyttet stor usikkerhet til konsekvensene av koronasituasjonen i verden. Norsk økonomi er sterkt berørt og med stor sannsynlighet vil den ha stor betydning for kommunesektoren i Norge i lang tid fremover. Det er ikke gitt noen å spå om utfallet hverken på kort eller lang sikt. Molde kommune kan ikke tillate seg å være passiv, men må være offensiv for å kunne nå de økonomiske målsettingene som den nye kommune har satt seg.

Det er viktig å opprettholde stram styring kombinert med et målrettet arbeide med å opprettholde og utvikle kvaliteten i tjenesteproduksjonen. Det er usikkert hvordan koronakompensasjon reelt har påvirket drifta. Det er etter kommunedirektørens oppfatning nødvendig å gjennomføre effektiviserende tiltak i hele organisasjonen og tilpasse oss nye rammebetingelser som følge av vesentlige demografiske endringer. Vår evne til å ta i bruk ny teknologi, forenkle og effektivisere tidkrevende prosesser, tilegne oss og bygge ny kompetanse og samtidig ha et sterkt brukerfokus, vil være nødvendig for å lykkes. Satsing på velferdsteknologi, innovasjon og aktiv deltakelse sammen med innbyggere, næringsliv og akademia åpner nye muligheter. Smart Molde vil tydeliggjøre denne satsingen. Kommuneplanens samfunnsdel forventes

vedtatt i løpet av første halvår. Utfordringsbildet er klart definert og ambisiøse utviklingsmål vil ligge til grunn for budsjett og økonomiplan. Molde kommune har bygget opp sin soliditet, men kan ikke tillate seg å utsette nødvendig omstilling. Investeringsnivået har vært høgt over tid og er i all hovedsak finansiert ved låneopptak. Gjeldsgraden er høy og langt over målsettingen. Skal målsettingen nås må investeringsnivået reduseres betraktelig.

Kommunedirektøren er ikke kjent med forhold oppstått etter utløpet av regnskapsåret som vil ha vesentlig økonomisk betydning for Molde kommune i tiden som kommer. Kommunedirektøren er heller ikke gjort kjent med forhold av vesentlig økonomisk betydning for regnskapsresultatet for 2020 som ikke er drøftet i årsregnskapet med noter.

Takk til kommunestyrets medlemmer, politisk ledelse med ordføreren i spissen, alle ledere, medarbeidere og deres tillitsvalgte for samarbeidet i et svært krevende år.

Arne Sverre Dahl
kommunedirektør